

Zalmplaatschool

Pestprotocol (versie 2023)

Dit pestprotocol is een aanvulling op het algemene gedragsprotocol van de Zalmplaatschool.

1. Doel van dit pestprotocol.

Dit pestprotocol heeft als doel om alle kinderen zich bij ons op school veilig te laten voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. Vanuit de kernwaarden: Ontwikkeling, Openheid, Eerlijkheid, Vertrouwen, Gelijkwaardigheid en Vergeving werken we met kinderen, team en ouders, zodat we iedereen in zijn waarde laten en waardevol laten zijn. Leerkrachten en ouders uit de MR onderschrijven gezamenlijk dit pestprotocol.

2. Preventief pestbeleid.

Het klimaat van de school

De Zalmplaatschool vindt een goed pedagogisch klimaat zeer belangrijk. Dat uit zich in aandacht voor normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden. Wij vinden de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang om zo een volwaardig mens te worden. Wij stellen daarom een vriendelijk en veilig klimaat, met orde en regelmaat, op prijs. Pas als het kind zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen.

De 6 bovengenoemde kernwaarden zijn de basis voor ons pedagogisch klimaat.

Vanuit deze kernwaarden worden in alle groepen ondersteunende groepsafspraken gemaakt. Hierbij wordt rekening gehouden met de leeftijd van de leerlingen. De afspraken worden "vertaald" naar het niveau van de kinderen en krijgen een plaats in elke klas. We hopen zodoende dat er een preventieve werking van uitgaat en spreken de kinderen aan die zich niet aan de gemaakte afspraken houden, daarbij geeft ons place-mat gewenst gedrag Zalmplaatschool richting en handvatten.

Daarnaast benutten we de opbrengsten vanuit LIB Sociale Veiligheid (voorheen Viseon 2.0) en passen we interventies toe op groepsniveau en/of individueel niveau, indien nodig, in overleg met ouders en kinderen.

3. Plagen of pesten?

Plagen is niet hetzelfde als pesten. De verschillen zou je zo kunnen aangeven:

Plagen

Gelijkwaardigheid
Wisselende slachtoffers
Ironisch, uitdagend
Incidenteel

Pesten

Machtsverschil
Hetzelfde slachtoffer
Kwetsend
Structureel, systematisch

Onze definitie van pesten luidt als volgt:

“Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer andere leerlingen, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen.”

Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk aangegeven. Daarnaast kan er ook ruzie ontstaan tussen leerlingen. Bij ruzie is sprake van incidenten en ook sprake van gelijkwaardigheid. Pesten echter gebeurt systematisch: een aantal keren per week, een keer per week of regelmatig. Pesten komt helaas soms ook bij ons op school voor. Pesten is in onze ogen echter onverenigbaar met een veilig en gezond pedagogisch klimaat en het verdient dan ook een effectieve aanpak. Uitgangspunten bij deze aanpak zijn:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, kinderen die pesten en de zwijgende groep leerlingen die niets doet), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
- Wanneer pesten ondanks alle inspanning toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak. Zie hiervoor punt 5: stappenplan
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan zal er overlegd worden over een andere aanpak, eventueel met hulp van de vertrouwenspersoon (zie Schoolgids) of externe instanties.

4. Indien er toch sprake is van pestgedrag?

Indien er sprake is van pesten hanteren we binnen het stappenplan (zie 5) de vijfsporenaanpak. Dit houdt in dat er op het niveau van de leraar, de pester, de gepeste, de middengroep en de ouders acties plaatsvinden.

De vijfsporenaanpak is gericht op de verschillende partijen die betrokken zijn bij pesten: het gepeste kind, de pester, de ouders, de klasgenoten en de leerkrachten.

De verschillende aandachtspunten zijn:

- . De algemene verantwoordelijkheid van de school.
- . Steun bieden aan het kind dat gepest wordt.
- . Steun bieden aan het kind dat zelf pest.
- . De middengroep (de rest van de klas) betrekken bij de oplossingen van het pestprobleem.
- . De ouders van het gepeste en het pestende kind steunen.

*Deze methode is bedacht door de **Noor Olweus**. Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat dit één van de weinige effectieve manieren is om pesten aan te pakken, vooral door het effect op de lange termijn. Uitgebreide informatie vind je op <http://www.pestweb.nl>.*

4.1 De leraar (signaleren en aanpakken)

Groepsniveau

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn op school de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden.

Indien nodig kan een leerkracht de hulp inschakelen van de Expert Sociale Veiligheid (ESV-er)

4.2 De pester

De oorzaken van het pestgedrag kunnen liggen in de verhoudingen binnen de groep, de thuissituatie of de sociale mogelijkheden van een kind. Het pestgedrag wordt met de pester besproken met het doel om de oorzaak te achterhalen en mogelijkheden te zoeken voor verbetering.

Mogelijke begeleiding van een pestend kind kan bestaan uit:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling buitengesloten voelen)
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind; wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club; waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen wel leuk kan zijn
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; GGD
- Mocht de sociale veiligheid in het geding zijn van kinderen, leerkrachten en/of ouders kan, in overleg met het Bestuur, worden over gegaan tot schorsing en/of verwijdering van een leerling (zie Schoolgids en SOP)

4.3 Het gepeste kind

Uiteraard moet ook hulp aan het gepeste kind worden geboden. Kinderen die (voortdurend) worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen. Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden door bijvoorbeeld deel te nemen aan sociale vaardigheidstraining, zelfverdediging, kanjertraining.

Begeleiding van het gepeste kind (door de leerkracht) kan op verschillende manieren. De leraar overlegt indien nodig met de ESV (Expert Sociale Veiligheid) over de beste aanpak. Mogelijkheden zijn:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten (h uilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken.)
- De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.

- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s)

4.4 De middengroep

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk:

- Pesten aan de orde stellen in de klas bijvoorbeeld door aandacht voor dit pestprotocol en het onderwerp regelmatig terug te laten komen. Telkens in andere bewoordingen en ook gebruikmakend van verschillende werkvormen.
- Als een leraar met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam geen peestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daarbovenuit te tillen. Gebeurt dit niet, dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grapje is.
- Via rollenspel het buitengesloten zijn aan den lijve ondervinden.

4.5 De ouders

Op de website van veiligonderwijs.nl staat:

Aanbevelingen voor de ouders van de leerling die de dupe zijn van pesten:

- Toon medeleven en begrip. Neem het verhaal van uw kind serieus. Uw kind moet weten dat het er niet alleen voor staat;
- Krijg duidelijk beeld van wat uw kind voelt, om in te schatten hoe ernstig de situatie wordt ervaren;
- Benadruk de positieve kanten van uw kind om het zelfvertrouwen een impuls te geven;
- Bespreek welke oplossingen uw kind zelf zou willen;
- Ga uw kind niet over-beschermen. Het kan gebeuren dat de pesterijen dan toenemen;
- Laat u niet direct leiden door emoties, houdt het hoofd koel;
- Pesterij met agressie bestrijden dient geen enkel doel;
- Zorg voor een goede samenwerking met de school en maak/bespreek samen met hen een/het behandelplan.
- Onderneem geen stappen zonder uw kind eerst daarover in te lichten of het een en ander zelfs eerst met hem of haar te bespreken.

Aanbevelingen voor de ouders van leerlingen die ongehoord gedrag vertonen:

- Praten, praten en nog eens praten. Alleen bij een open relatie tussen ouder en kind zal het kind in staat zijn om zijn "zonden" op te biechten. Ga op zoek naar de oorzaken van zijn of haar pestgedrag;
- Leer uw kind om op een vriendelijke manier met andere kinderen om te gaan. Als dat niet wordt aangeleerd, blijft het ongehoorde gedrag voor altijd een probleem. Dat wordt dan zijn/haar "plek" in de maatschappij;
- Maak uw kind bewust van datgene wat hij of zij aanricht bij de ander;
- Maak uw kind duidelijk dat hij/zij door het ongehoorde gedrag minder populair is dan hij of zij zelf denkt;
- Benadruk juist zijn/haar de eigen capaciteiten en sterke kanten! Wellicht dat die capaciteiten en positieve kanten beter ingezet kunnen worden om tot een prettig en succesvol burger op te groeien;
- Bevorder het contact met de school in een open en eerlijke relatie. Voorop staat een goede oplossing voor beide partijen. Het gaat niet om een winnaar en een verliezer. Onderstreep de doelstellingen en maatregelen van de school en stem hiermee in.

Aanbevelingen voor ouders van leerlingen die vertellen dat anderen worden gepest:

- Als u thuis van uw zoon of dochter hoort dat er wordt gepest op school, zie dit als een signaal en ga dan naar de leerkracht/mentor van uw kind om dit signaal aan te geven. Immers, een leerkracht/docent kan niet alles zien wat er gebeurt op school.

5. Stappenplan

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen. Uitgangspunt van de school is dat iedere melding van pestgedrag serieus genomen wordt en geverifieerd wordt.

5.1

De leerkracht heeft een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de Expert Sociale Veiligheid (ESV) op de hoogte stellen om vervolgstappen uit te zetten.

5.2

De leerkracht heeft een gesprek met de betrokken leerlingen; het gesprek met de pester(s) heeft een waarschuwende functie. De afspraken over gewenste gedragsverbetering binnen gestelde termijn, worden schriftelijk vastgelegd (dossier). Ouders van beide partijen worden geïnformeerd. De ESV-er wordt door de leerkracht op de hoogte gesteld. Indien nodig ontwerpt de ESV-er een samenhangende aanpak met de leerkracht (bv herstelrecht, Steungroep, No-Blame aanpak).

5.3

Naleving van de gemaakte afspraken worden gecontroleerd en bijgehouden door de leerkracht binnen een termijn van 4 weken. Leerkracht zal nauwkeurig observeren. Leerkracht of ESV-er checkt de stand van zaken bij ouders van het gepeste kind.

5.4

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek over vier weken.

Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan.

Leerkracht overlegt met ESV-er en/of directie.

Pesters en hun ouders krijgen een gesprek onder leiding van de directeur. Pesters en meelopers krijgen opnieuw 4 weken om hun gedrag aan te passen, tevens kan begeleiding van een gedragsspecialist ingezet worden om wel tot gedragsverandering te komen. Daarnaast worden er (pedagogische) strafmaatregelen genomen tegen de pester(s) en meeloper(s).

De ESV-er coördineert de samenhangende aanpak.

5.5

De naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de groepsleerkracht binnen een termijn van 4 weken, pestincidenten worden vastgelegd (dossier)

Na vier weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Er wordt een verslag uitgebracht aan ESV-er. Zijn de effecten positief dan kan de aanpak langzaam worden afgebouwd.

5.6

Indien de sociale veiligheid van een leerling (leerlingen) in het geding komt als bovenstaande maatregelen niet werken kan overgegaan worden naar stap 6: In overleg met het Bestuur kan worden overgegaan tot het schorsen en/of verwijderen van een leerling (zie schorsings- en verwijderingsprocedure)

6. Werkklimaat

Op school is ook een vertrouwenspersoon aanwezig. Ook zij kan benaderd worden indien sociale veiligheid in het geding komt voor leerlingen, personeel en ouders. Zie de Schoolgids voor meer informatie.

7. Evaluatie

Dit pestprotocol is geschreven vanuit de sociale veiligheid voor de kinderen, het team en de ouders van de Zalmplaatschool. Het wordt door team, directie en MR vastgesteld en wordt om de vier jaar geëvalueerd.